

ธรรมโฆษณคดี

แหล่งเรือมขม - สุรินทร์

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
THE 1ST REGIONAL OFFICE OF FINE ARTS DEPARTMENT, RATCHABURI

ธรณีโบราณคดี (Geoarchaeology)

ความหมาย

การนำองค์ความรู้ของวิชาธรณีวิทยามาประยุกต์ในวิชาโบราณคดี เพื่อนำมาอธิบายเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในอดีต เช่น การนำองค์ความรู้ทางธรณีวิทยามาอธิบายเกี่ยวกับการก่อตัวของแหล่งโบราณคดี

แหล่งเรือจมโบราณพนม-สุรินทร์ ถือเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีการนำความรู้ทางธรณีวิทยามาประยุกต์เพื่ออธิบายสภาพแวดล้อมในอดีต ซึ่งมีข้อสันนิษฐานว่าเป็นแนวทะเลโบราณ ในสมัยหัวเลี้ยวประวัติศาสตร์

สารานุกรมโบราณคดี จัดทำโดย

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

อ่าวไทย

เมื่อล้านปีก่อน

ย้อนกลับไปในสมัยไพลสโตซีน (Pleistocene Epoch) ราว 1.8 ล้านปี ถึง 10,000 ปีมาก่อน เกิดปรากฏการณ์ธารน้ำแข็งปกคลุมพื้นที่หลายส่วนของโลก แผ่นดินบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เคยเชื่อมต่อกันมาก่อน

ต่อมาในระยะหลังเกิดภาวะโลกร้อน ทำให้ธารน้ำแข็งละลาย ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นจึงเกิดเป็นทะเลอ่าวไทยและทะเลจีนใต้มีลักษณะเหมือนปัจจุบัน

ต่อมาราว 2000 ปีมาก่อน เมื่อมนุษย์หัวเลี้ยวประวัติศาสตร์ พบพื้นที่ในการตั้งถิ่นฐาน และรู้จักการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างชุมชน จนเกิดเป็นเมืองท่าสำคัญเพื่อติดต่อระหว่างชุมชนทั้งใกล้และไกล

อ้างอิงข้อมูล - รัตมี ชูทรงเดช , 2544 , โบราณคดีสมัยไพลสโตซีนในประเทศไทย, (ออนไลน์)
แหล่งที่มา : <http://www.rasmishoocongdej.com/wp-content/uploads/06.pdf>

อ้างอิงแผนที่แนวแผ่นดินเดิม - http://www.loris-conservation.org/database/distribution_maps/01_Asia_zoogeography.html

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Rajaburi

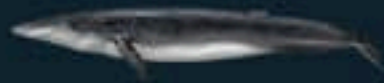

ในปัจจุบัน พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ที่มีการเข้ามาใช้ประโยชน์ของมนุษย์ อาทิ บ่อเลี้ยงกุ้ง บ่อเลี้ยงปลา หมู่บ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งยังมีการสำรวจและค้นพบหลักฐานทางโบราณคดี, บรรพชีวิน, ธรณีวิทยา เป็นต้น ให้เราศึกษาและทำความเข้าใจในอดีต

สมัยโฮโลซีน

ราว 1,200 ปีมาแล้ว คาดว่าบริเวณนี้เป็นเส้นทางการค้าสมัยโบราณ การพบเรือจมพนมสุรินทร์ อธิบายถึงสภาพสิ่งแวดล้อมโบราณที่เป็นทะเลโบราณมาก่อน

ราว 10,000 ปีมาแล้วถึงปัจจุบัน เป็นช่วงสมัยยุคโฮโลซีน สันนิษฐานว่าเป็นช่วงที่ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น เป็นทะเลโบราณ โดยในปี พ.ศ.2563 กรมทรัพยากรธรณี ได้ทำการขุดค้นและศึกษากระดูกวาฬในพื้นที่ตำบลอัมแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบหลักฐานสำคัญคือ กระดูกวาฬ ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นสายพันธุ์บรูดา อายุประมาณ 3,380 ปีมาแล้ว นอกจากนี้ยังพบชิ้นส่วนกระดูกฉลาม กระเบน หอย ซึ่งแสดงถึงการเป็นทะเลโบราณ

สมัยไพลสโตซีน

ราว 1.8 ล้านปี ถึง 10,000 ปีมาแล้ว บริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เดิมเป็นแผ่นดินเชื่อมกันมาก่อน จนกระทั่งองศาของโลกมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดภาวะน้ำแข็งขั้วโลกละลาย จนพื้นสภาวะยุคน้ำแข็ง ทำให้น้ำทะเลสูงขึ้น ตามลำดับ

กรณีวิทยุจากการขุดค้นทางโบราณคดี

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2563 สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี ได้ดำเนินการขุดค้นแหล่งเรือโบราณพนมสุรินทร์ หลุมที่ 1 ได้จากตัวเรือ จากการศึกษาและตั้งข้อสังเกตจากชั้นดิน หลักฐานที่พบทั้งโบราณวัตถุ และนิเวศวัตถุนั้น สามารถแบ่งชั้นวัฒนธรรมเป็น 2 ชั้นวัฒนธรรม

ชั้นวัฒนธรรมที่ 1 ชั้นดินสมัยปัจจุบัน (175 - 350 cm.dt.) ชั้นดินในช่วงนี้จะเป็นชั้นดินทับถม ลักษณะของเนื้อดินตั้งแต่ระดับ 175 - 350 cm.dt. จะมีความแข็ง จับตัวกันเป็นก้อน ไม่พบโบราณวัตถุในชั้นดินนี้ พบเพียงนิเวศวัตถุและวัตถุสมัยปัจจุบัน เช่น รากพืช เศษหญ้า เชือก เส้นเอ็น ไม้ยูคาลิปตัส กระจ่างต้นไม้ พลาสติก ฝาขวด เป็นต้น จากข้อมูลทั้งหมด จึงจัดให้ชั้นดินตั้งแต่ระดับ 175 - 350 cm.dt. เป็นชั้นดินทับถมสมัยปัจจุบัน ซึ่งสัมพันธ์กับที่ชั้นดินนี้เป็นชั้นดินที่เกิดจากการถมทำคันดินรอบพื้นที่แหล่งเรือฯเมื่อปี พ.ศ.2558

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

ชั้นวัฒนธรรมที่ 2 เป็นชั้นวัฒนธรรม
ร่วมกับเรือโบราณพนมสุรินทร์ (350 – 500 cm.dt.)
การแบ่งชั้นวัฒนธรรมช่วงที่ 2 นี้ สังเกตจากสีดินที่เริ่ม
เปลี่ยนไป รวมไปถึงลักษณะของดินมีความแตกต่างจาก
ดินในชั้นก่อนหน้า โดยที่ดินเริ่มมีความชื้นมากขึ้น
ลักษณะดินเปลี่ยนไปเป็นดินเหนียวเนื้อนุ่มมีสีเทาอม
เขียวเข้มมาก มีดินดาน และหินดานปนอยู่

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Batchabul

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี และกองโบราณคดีได้นำ ได้ดำเนินการขุดค้นแหล่ง
เรือโบราณพนมสุรินทร์เพิ่มเติมจากปีก่อน ๆ บริเวณตัวเรือและท้ายเรือทางทิศเหนือ จากการศึกษาและตั้ง
ข้อสังเกตจากชั้นดิน หลักฐานที่พบทั้งโบราณวัตถุ และนิเวศวัตุนั้น คาดว่าชั้นดินมีลักษณะชั้นวัฒนธรรม
เป็น 2 ชั้นวัฒนธรรม คือ ชั้นทับถมปัจจุบันและชั้นร่วมสมัยกับเรือจม

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

ชั้นทับถมปัจจุบัน

ชั้นร่วมสมัยเรือจมโบราณ

UNEXCAVATED

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi